

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—5.

Nr.

Wilno, dnia 7 kwietnia 1930 roku.

258.

Treść numeru:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

Dział. Str.

1. "Lietuvos Žinios" o zmianie kierunku polityki niemieckiej.-	I.	1.
2. "Rytas" o stosunkach gospodarczych z Łotwą.-	"	1.
K r o n i k a .		
3. Narada Towarzystwa jedności litewsko-łotewskiej w Rydze.-	"	2.
4. Przyjazd do Litwy Balmonta.-	"	2.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a .

5. Zebranie Towarzystwa litewsko-niemieckiego.-	III.	1.
6. Spis ludności w Telszaah.-	"	1.
7. Przygotowania do wystawy przemysłowo-rolniczej.-	"	1.
8. Protest przedstawiciela Sowietów przeciw bojkotowi towarów sowieckich w Litwie.-	"	1.
9. Z Gabinetu Ministrów.-	"	1.
10. Wiece protestacyjne przeciwko prześladowaniom religijnym w ZSSR.-	"	1.
11. Udział Sowietów w litewskiej wystawie przemysłowo-rolniczej.-	"	1.
12. Przygotowania do budowy kolei Telsze-Kretynga.-	"	1.
13. Wojskowe kursy strażackie.-	"	1.
14. Przygotowania komunistów do obchodu 1-go maja.-	"	1.

IV.-V. ŻYCIE POLAKÓW I INNYCH MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH.

15. Działalność polskich towarzystw kredytowych w Litwie.-	IV.-V.	1.

----ooo0ooo----

"Lietuvos Zinios" o zmianie kierunku po-
lityki niemieckiej.

Dla Litwy nowy etap wschodnio-pruskiej polityki jest doniosły z tego względu, iż program ten w znacznej części dotyczy interesów Litwy. Przedewszystkiem należy zauważyć, iż w ramach tego programu niezaniebany jest zapewne i port królewiecki. Oznacza to, iż ten największy konkurent portu Kłajpedzkiego w najbliższej przyszłości będzie korzystał ze znacznie większego poparcia Rzeszy, niż dotąd. Wynika stąd, iż rozwój portu Kłajpedzkiego może być jeszcze bardziej utrudniony, niż dotąd. Z innej strony, należy sądzić, iż niemały uwagi będzie zwrócone na rozwój sił gospodarczych Wschodnich Prus, między innymi na stworzenie pomyślnych warunków dla poparcia przemysłu drzewnego Wschodnich Prus. A ponieważ kwestja ta jest ściśle związana z zagadnieniem transportu drzewa, tedy należy sądzić, iż Niemcy, realizując swój wschodni program, będą usiłowały postawić na porządku dziennym kwestję spławu lasu Niemnem.

"R y t a s"

"~~Instytut~~ o stosunkach gospodarczych z Lotwą.

"~~Wschodniak~~" "Rytas" Nr.78 z dn.4.IV.1930 r.Art.n.t.:

"W sprawie sto sunków gospodarszych z Lotwą". Streszczenie:

Dwa pokrewne narody - litewski i łotewski - nie mogą się pochwalić, że ich stosunki gospodarcze są należycie uregulowane. Trudno by szukać winowajców, gdyż z jednej i drugiej strony usiłowa-
no ustalić dobre stosunki i jeżeli wysiłki te nie udały się, to trudnościw tym względzie stworzyły idee, z trudem dające się wpro-
wadzić w życie. Początkowo wysunięto myśl stworzenia unji celnej państw bałtyckich. Znaleźli się stronnicy tej idei w kołach poli-
tycznych i gospodarczych. Gdy jednak wyjaśniło się, jak trudno wprowadzić w życie unję celną między Łotwą i Estonją, stronnicy tej
idei u nas prawie zupełnie znikli, a i w Łotwie liczba ich znacznie
zmaląka. W ten sposób zbliżenie łotewsko-litewskie utknęło, co, na-
szem zdaniem, jest zupełnie niepożądane. Jeżeli się nie udało urze-
zowistnić wielkich idei, to należy zacząć od spraw mniejszych, a
takich zawsze się znajdzie dużo. Przedewszystkiem można rozszerzyć
nasze stosunki handlowe. Na pierwszy rzut oka może się wydawać, że
Litwa niebardzo jest w tem zainteresowana, gdyż bilans handlowy z
Łotwą jest dla nas zawsze dodatni. W 1929 roku np. wywieziono na-
szych towarów do Łotwy za 30,7 milj. litów, z Łotwy zaś sprowadzono
tylko za 11 miljonów. Wiadomą jednak jest rzeczą, że cały szereg na-
szych towarów idzie nietyle do Łotwy, ile przez Łotwę, przez jej

1. 1. 1. 1941 - 1. 1. 1941 - 1. 1. 1941
 2. 1. 1. 1941 - 1. 1. 1941 - 1. 1. 1941
 3. 1. 1. 1941 - 1. 1. 1941 - 1. 1. 1941
 4. 1. 1. 1941 - 1. 1. 1941 - 1. 1. 1941
 5. 1. 1. 1941 - 1. 1. 1941 - 1. 1. 1941
 6. 1. 1. 1941 - 1. 1. 1941 - 1. 1. 1941
 7. 1. 1. 1941 - 1. 1. 1941 - 1. 1. 1941
 8. 1. 1. 1941 - 1. 1. 1941 - 1. 1. 1941
 9. 1. 1. 1941 - 1. 1. 1941 - 1. 1. 1941
 10. 1. 1. 1941 - 1. 1. 1941 - 1. 1. 1941

porty - Rygę i Libawę. Bodaj, czy Łotwie potrzebne są nasze jaja, których w 1929 roku wywieziono niemal za 3 milj.litów, albo - nasze siemię, którego sprzedano w tym roku za 6 zgórą milj.litów, albo nasz len, którego Łotwa zakupiła za 8 milj.litów, podczas gdy swego lnu niema gdzie wywozić. Towarów tych, sprzedanych Łotwie, a faktycznie przewiezionych tylko przez Łotwę, mamy już za 17 milj.litów, a jest ich jeszcze więcej. To też nie mamy żadnych podstaw uspakając siebie, że bilans handlowy z Łotwą jest dla nas korzystny. Wreszcie, gdyby i tak było, obustronny obrót, wynoszący jakieś 20-30 milj. litów, dla państw sąsiednich jest wcale niewielki i można go i należy zwiększyć. Figurująca we wszystkich układach handlowych klauzula bałtycka i jednej i drugiej stronie daje możność dokonania tego. W myśl tej klauzuli Litwa może udzielić produktom łotewskim i odwrotnie, takich przywilejów, których nieotrzymuje żadne trzecie państwo. Udzielenie przywilejów naturalnie nie jest trudne. Trudniej otrzymać odpowiednią korzyść. Tu położenie utrudnione jest jeszcze przez to, że możemy eksportować do Łotwy przeważnie produkty rolne, których Łotwa niezbyt dużo potrzebuje. Łotwa może eksportować do nas swe fabrykaty, których konsumujemy bardzo dużo. Oprócz tego przemysł łotewski znajduje się w lepszych warunkach niż nasz, gdyż jest skoncentrowany w portach i koszty produkcji są mniejsze. Poza tem warunki fachowców rzemieślniczych i siły roboczej również są tam lepsze. To też jeżeli fabrykatom łotewskim udzieli się znaczniejszych przywilejów, mogą one z łatwością przekonkurować fabrykaty naszego przemysłu i możemy zostać z fabrykatami łotewskimi, lecz bez własnego przemysłu.

Ustalenie kontyngentu wymiany towarów ~~wymian~~, zmniejszenie czy też zwiększenie, wymaga stałych studiów i wyliczeń. Jasnym jest, że z początku ani towarów, ani ich kontyngentów, dla których można byłoby udzielić tych czy innych przywilejów, nie może być dużo, gdyż należałoby to wszystko dobrze zbadać. Ważnem jest jednak zapoczątkowanie tej działalności.

Istnieje jeszcze jedna dziedzina, w której współpraca gospodarcza Litwy i Łotwy mogłaby, naszym zdaniem, wydać dobre owoce. Mianowicie - wspólne kroki w kierunku eksportowania naszych towarów do innych państw. Zarówno Litwa, jak i Łotwa, dużo obecnie tracą z powodu niskich cen lnu. Ceny te powstały z tego powodu, iż niektórzy trzecie państwa, korzystając z tak zwanego dempingu. Przeciw dempingowi są usposobione niemal wszystkie państwa. Wszelako w celu usunięcia go niezbędne jest bliższe porozumienie przynajmniej między niektórymi producentami i konsumentami, gdyż środki powinny być obustronnie rozważone i systematycznie przeprowadzone. Oprócz lnu, istnieje jeszcze dużo innych towarów, co do których wspólna polityka handlowa litewsko-łotewska mogłaby wydać dobre rezultaty. Jednak i to wymaga stałych studiów, bliższych stosunków i inicjatywy.

Sprawy te, naszym zdaniem, powinnyby poruszyć te instytucje, które są najbardziej zainteresowane, t.j. organizacje rolnicze, handlowe i przemysłowe. W niektórych krajach w celu rozwoju stosunków zakłada się nawet specjalne izby w zainteresowanych krajach. Być może i u nas takie instytucje byłyby pożyteczne. Inicjatywa jednak może tu należeć tylko do sfer handlowych i przemysłowych.-

N a r a d a T o w a r z y s t w a j e d n o ś c i l i t e w s k o - ł o t e w s k i e j w R y d z e . W dn.5 i 6 kwietnia w Rydze odbyła się wspólna konferencja zarządów towarzystw Jedności litewsko-łotewskiej i łotewsko-litewskiej, na których zostały poruszone zagadnienia propagandy jedności literatury, języka, wymiany studentów i obchodu jubileuszów Wielkiego Księcia Litewskiego Witolda.-

P r z y j a z d d o L i t w y B a l m o n t a . W czerwcu ma przybyć do Litwy na uroczystości Witoldowe znany sympatyk i przyjaciel Litwinów, poeta rosyjski Balmont. Balmontowi ma być zgotowane uroczyste powitanie.-

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WNIĘTIEN I ŻYCIE SPOŁECZNE.

Z e b r a n i e T o w a r z y s t w a l i t e w s k o - n i e - m i e c k i e g o . W tych dniach w Kownie ma się odbyć zebranie członków Towarzystwa litewsko-niemieckiego. Na zebraniu zostaną odczytane sprawozdania o celach Towarzystwa.-

S p i s l u d n o ś c i w T e l s z a c h . Telszewski zarząd miejski postanowił dokonać spisu ludności w Telszach.-

P r z y g o t o w a n i a d o w y s t a w y p r z e m y ś ł o - w o - r o l n i c z e j . Komitet wystawowy postanowił skierować się do Towarzystwa żeglugi rzecznej i miejskiej stacji autobusowej z prośbą, aby w czasie wystawy rolniczo-przemysłowej zmniejszyły taryfę dla osób, które przybędą na wystawę z prowincji. Zarząd kolejowy wyraził już zgodę na zmniejszenie taryfy.-

P r o t e s t p r z e d s t a w i c i e l a S o w i e t ó w p r z e c i w b o j k o t o w i t o w a r ó w s o w i e c k i c h w L i t w i e . W tych dniach sowiecki przedstawiciel w Litwie Pietrowski odwiedził ministra spraw zagranicznych d-ra Zauniusa. Wizyta ta miała związek z licznymi protestami w Litwie przeciwko prześladowaniu religji w Sowietach, z artykułem "Rytasa", nawołującym do bojkotu towarów sowieckich. Podobnie Pietrowski doręczył ministrowi Zauniusowi werbalną notę.-

Z G a b i n e t u M i n i s t r ó w . Gabinet Ministrów na ostatnim posiedzeniu przyjął projekt zmiany ustawy kodeksu karnego i projekt zmiany ustawy podatkowej. Na mocy tego projektu, niektóre nieściągnięte w swoim czasie podatki zostaną umorzone.-

W i e c e p r o t e s t a c y j n e p r z e c i w k o p r z e ś l a d o w a n i o m r e l i g i j n y m w Z S S R . Jak podają pisma litewskie, w całym szeregu miejscowości na prowincji odbyły się wiecące protestacyjne przeciwko prześladowaniom religji w Rosji sowieckiej.-

U d z i a ł S o w i e t ó w w l i t e w s k i e j w y s t a - w i e p r z e m y ś ł o w o - r o l n i c z e j . Sowieckie przedstawicielstwo handlowe zamierza wziąć udział na wielką skalę w wystawie przemysłowo-rolniczej w Kownie. W tym celu przedstawicielstwo utwórzy na wystawie wielki pawilon, w którym zostaną wystawione wzory wszystkich towarów, jakie Sowiety wywożą zagranicę.-

P r z y g o t o w a n i a d o b u d o w y k o l e i T e l s z e - K r e t y n g a . Przygotowania do budowy nowej linii kolejowej Telsze-Kretynga są w toku. Firma duńska, która kolej buduje, przystąpiła już do najmu robotników. W ciągu lata znajdzie zatrudnienie przy budowie kolei około 2.000 robotników. W najbliższych dniach ma przybyć z Danji kilku inżynierów, którzy wspólnie z inżynierami Ministerstwa Komunikacji będą kierowali budową kolei.-

W o j s k o w e k u r s y s t r a ż a c k i e . W dniu 31 marca zostały otwarte wyższe wojskowe kursy przysposobienia naczelników straży ogniowej. Liczba słuchaczy wynosi 32. Kursy potrwać dwa tygodnie.-

P r z y g o t o w a n i a k o m u n i s t ó w d o o b c h o d u 1 - g o m a j a . W związku z nadchodzącym dniem 1 maja komuniści w ostatnim czasie poczęli rozrzucać wiele proklamacji o treści wywrotowej zarówno w Kownie, jak i na prowincji. Proklamacje te są zwłaszcza szerzone w pobliżu koszar i fabryk. Kilku agitatorów udało się policji przytrzymać.-

IV.-V. Z ŻYCIA POLAKÓW I INNYCH MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH.

Działalność polskich towarzystw kredytowych w Litwie.

Doroczne zebranie polskiego Towarzystwa drobnego kredytu w Piwoszunach.

W dniu 15 marca odbyło się doroczne zebranie piwoszuńskie-go polskiego Towarzystwa drobnego kredytu. Towarzystwo istnieje już czwarty rok. Organizacyjne zebranie odbyło się 6-go października 1926 roku. Jednak działalność Towarzystwa rozpoczęła się dopiero na początku roku 1927. Rozwój towarzystwa przedstawia się następująco:

Ilość członków. Udzielono Suma wkładów. Zysk.

Na 1.III.1927 r.	22	pożyczek.	-	-
		1.650 lt.		
" 1.I 1928 "	96202	21.130 "	313,52 lt.	- 89,90 lt
" " 1929 "	209	50.391 "	3.113,82 "	+1.892,98 "
" " 1930 "	283	80.395 "	10.240,48 "	+2.825,00 "

Ze względu na rozwój Towarzystwa, od 1-go kwietnia r.b. stopa procentowa i komis zostały niższe o 2 %.

Doroczne zebranie Nadniemeńskiego polskiego T-wa drobnego kredytu.

W dn.29 marca w Ollieie odbyło się przy udziale 52 członków doroczne zebranie Nadniemeńskiego polskiego Towarzystwa drobnego kredytu. Sprawozdanie z działalności zarządu i rady następująco uwidoczniło rozwój Towarzystwa w roku 1928 i 1929:

Rok 1928.

Ilość członków - 327.

Wydano pożyczek	153.107	lt.48	ct.
Kapitały	25.524	" 24	"
Zysk	3.727	" 82	"
Obrót ogólny	740.094	" 8	"

Rok 1929.

Ilość członków - 386

Wydano pożyczek	202.257	" 70	"
Kapitały	35.277	" 91	"
Zysk	8.175	" 40	"
Obrót ogólny	1.134.666	" 23	"

Po zatwierdzeniu sprawozdań przyjęto następujący projekt podziału zysku: na rzecz kapitału zapasowego - 3.213,60 lt., na rzecz kapitału amortyzacyjnego - 300 lt., na pokrycie ewentualnych strat do rozporządzenia rady - 2.500 lt., tantjema radzie i zarządowi - 1.800 lt. i 361,80 lt. - dowieśano do zysku roku 1930. Następnie przyjęto preliminarz dochodów w sumie 32.000 lt. i wydatków - 31.030 lt. na rok 1930. Walne zebranie udzieliło zarządowi prawa na przekroczenie poszczególnych pozycji preliminarza wydatków bieżących kosztem oszczędności w innych pozycjach z tem jednak, aby ogólna suma preliminarza nie była przekroczona. Na wypadek, gdyby dalszy rozwój Towarzystwa i rozszerzenie jego operacyj niewzględ-nionych w preliminarzu, pociągnęło za sobą zwiększenie rubryki kosztów, zebranie udzieliło zarządowi prawa pokrycia ogólnej sumy preli-minarza kosztów do wysokości nie wyżej 5 % ogólnej sumy. Po tej uchwale dokonane zostały wybory władz Towarzystwa, przyczem do rady weszli pp.: Wacław Zyliński, J. Mikulewicz, Wacław Pagiński i Ignacy Buniewicz, do zarządu zaś - Jan Zyliński, Antoni Kulwieć i Lucjan Wnukowski, do komisji rewizyjnej - Maksymiljan Taudin, Witold Kuli-kowski i Michał Jocz.-

FEDERAL BUREAU OF INVESTIGATION

DATE RECEIVED: NOV 11 1966
BY: [illegible]

[illegible]

1. Introduction to the subject and purpose of the document.

[illegible]

2017

[illegible]